

Görüş

Lu Xun'un Eserlerinde Birey ve Toplum: Gelenekten Modernizme Bir Yolculuk

Ali Kiriktaş^{1,*}

¹ Doktora Öğrencisi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Kapadokya Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye ORCID: 0000-0003-4209-0094

* İletişim: ali_kiriktas_44@hotmail.com

Gönderim: 19.11.2024; Kabul: 16.12.2024. DOI: 10.38154/CJAS.2025.82

Öz: Lu Xun, Modern Çin edebiyatının önemli yazarlarından birisidir. Bireysel özgürlük, modernleşme ve toplumsal eleştiri gibi konular üzerinden geleneksel toplum yapısıyla modernleşme arasındaki çatışmaları ele almıştır. Edebiyat kariyerinin yanı sıra fikir insanı olarak ta Çin toplumu üzerinde büyük bir etki bırakan Lu Xun, Batı medeniyetini tanımasıyla birlikte Çin toplumunun geri kaldığını anlamıştır. Lu Xun geri kalmışlığa farkındalık oluşturmak için eserlerinde birçok eleştiriler yapmıştır. Yazar feodal toplum yapısının ve ataerkil aile yapısının bireyler üzerinde yaptığı etkiyi eleştirir ve Çin'inin modernleşmesi gerektiğini söyler. Çin toplumunun bozulduğunu gören yazar tıp eğitimini yarıda bırakıp edebiyat okumaya karar vermiştir. Toplumda çürümüşlük varsa bedenlerden önce zihinlerin tedavi edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Lu Xu'nun eserleri İdeolojik ilişkilerin ve Kültür devriminin entelektüel kısmını meydana getirdiği için Mao'yu etkilemiştir. Kültür devriminin altını doldurması, devrimcilik duygusunu aşılması ve zihinlerin bağımsızlaşmasına neden olduğu için Lu Xun eserleri Çin toplumunu etkilemiştir. Lu Xun bu açıdan edebiyatçıları etkilemekle kalmamış aynı zamanda politikacıları da etkilemiştir. Yazar Notlar Lambanın Altında ve Yabancı Otlar eserleriyle bireylerin toplumsal baskılarını, modernleşme sürecini ve içsel çatışmalarını derinlemesine işlemiştir. Bu iki eserde Lu Xun, bireylerin kimlik arayışlarını ve geleneksel toplum normlarıyla olan mücadelesini ele alır. "Notlar Lambanın Altında" ve "Yabancı Otları" eserleri üzerinden birey- toplum ilişkilerindeki gerilimler analiz edilip Lu Xun'un modernleşme sürecindeki önemi incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Bireysel özgürlük, kültür devrimi, Mao Zedong, toplumsal eleştiri, modernleşme

Individual and Society in Lu Xun's Works: A Journey from Tradition to Modernism

Abstract: Lu Xun is one of the most prominent writers in modern Chinese literature. He addresses the conflicts between traditional societal structures and modernization, focusing on themes such as individual freedom, modernization, and social criticism. Beyond his literary career, Lu Xun left a significant impact on Chinese society as an intellectual. His exposure to Western civilization led him to realize how backward Chinese society had become, prompting him to raise awareness of this backwardness through his works. He critiqued many aspects of society, particularly the feudal social structure and patriarchal family systems, highlighting their negative effects on individuals and advocating for China's modernization. After recognizing the decay within Chinese society, Lu Xun decided to abandon his medical studies in favor of literature, emphasizing that if society is corrupt, minds must be treated before bodies. Because his works contributed to the intellectual foundation of ideological movements and the Cultural Revolution, Lu Xun greatly influenced Mao Zedong. His writings supported the Cultural Revolution by instilling a revolutionary spirit and promoting the intellectual independence of the people, leading to profound changes in Chinese society. In this sense, Lu Xun's impact extended beyond influencing writers; he also had a lasting effect on politicians. Through his works *Notes Under the Lamp* and *Wild Grass*, Lu Xun delves deeply into the internal conflicts faced by individuals dealing with societal pressures and the process of modernization. In these two works, he explores individuals' search for identity and their struggles against traditional societal norms. His simple yet powerful language strengthens the social criticism in these works, which provided intellectual contributions to China's modernization. Through an analysis of the tensions between individuals and society in *Notes Under the Lamp* and *Wild Grass*, this paper will examine Lu Xun's significance in the modernization process.

Keywords: Individual freedom, cultural revolution, Mao Zedong, social criticism, modernization

Giriş

Modern Çin edebiyatının kurucularından olan Lu Xun yazarlık kariyerinin yanı sıra düşünür olarakta Çin toplumunda ve dünya edebiyatında derin izler bırakmıştır. Geçmişte Çin ile Batı arasında temasların artması sonucunda sosyal çatışmalar ve devrimci hareketler yaşanmıştır. Çinde bu durumlardan etkilenerek 19. Yüzyılda değişim sürecine girmiştir. Bu dönemde Lu Xun yazarlık kariyerinin yanı sıra yapmış olduğu toplumsal eleştirilerle de ön plana çıkmıştır. Yazar entelektüel kimliğiyle birey ve toplumu ileriye götürecek dönüşümlerin gerekli olduğunu belirtmiş bu yüzden geleneksel toplum yapısını eleştirmiştir. Geleneksel ataerki normların ve feodal düşünce yapısının birey ve toplum üzerindeki baskılarına karşı gelmiş ve bunun için mücadele etmiştir (Hsia, 1961, s. 56).

Çin’de siyasi ve sosyal değişimlerin yaşadığı dönemde Lu Xun bu değişimlerden etkilenmiştir. Batının bilim ve teknolojisini Japonya’da tıp eğitimi alırken gören Lu Xun Çin toplumunun geri kaldığını o zaman fark etmiş ve Çin toplumunun zihinsel ve kültürel dönüşüme ihtiyacı olduğunu düşünmüştür. Modernleşmeyi destekleyen eserleriyle geleneksel toplum yapısının işlevinin yetersiz olduğunu belirten yazar bu bağlamda Çin toplumunu eleştirmiştir (Wang, 1992, s. 142). Düşünsel devrimi destekleyen Lu Xun modernleşmenin birey üzerindeki etkilerini ele almış toplumsal yozlaşma ve bireylerin içsel çatışmalarını birey-toplum üzerinden analiz etmiştir (Wright, 1971, s. 77).

Modern Çin Edebiyatı’nın ilk kısa öyküsü olan “*Delinin Güncesi*” Lu Xun’un geleneksel Çin toplumuna ciddi eleştiri getirdiği eser olmuştur. Eser bireylerin özgürlük arayışında olduğunu belirtirken geleneksel toplum kurallarının bireyleri ezdiğini ve bireylerin akıl sağlığını yitirmesine neden olduğunu anlatır (Hsia, 1961, s. 65). “*A Q’nun Gerçek Hikayesi*” eserinde ise Çin toplumunun ahlaki yönden yozlaştığını, bireysel ve toplumsal bozulmaların olduğunu anlatır. Eser toplumun derin yapısal sorunlarına odaklanırken diğer taraftan modernleşme sürecinde yaşanan zorlukları ele almıştır (Schneider, 1980, s. 89). Ayrıca bu hikayede Lu Xun’un ulusal kimlik temsili açısından en önemli çalışmalarından biridir. Lu Xun, AQ karakteri üzerinden, baskı ve stres altında ortaya çıkan olumsuz yönleri açığa çıkararak bunların kökenine inmeye odaklanır. Bir yandan Çinlilerin sorgulamadan itaat etme anlayışını gözler önüne sererken, diğer yandan “zihinsel/ruhsal zafer yöntemi” (jingshen shengli fa 精神胜利法) olarak tanımlanan, bir tür kendini aldatma davranışını eleştirir (Şen, 2018, s. 54). Lu Xun’un diğer bir önemli eseri “*Notlar Lambanın Altında*” eseridir. Makalede detaylı analizi yapılan bu eserde bireyin içsel anlamda verdiği savaş ve modernleşme sürecinde yaşadığı dönüşümler ele alınmıştır (Wang, 1992, s. 150).

Eserde birey-toplum arasındaki ilişkinin karışık olduğu belirtilmiş ve yazar bu ilişkilere çözümleme yapmaya çalışmıştır. Lu Xun sade dili ustalıkla kullanmış bunun yanı sıra eserlerinde derin anlamlar da barındırmıştır. Bu çalışmada Lu Xun'un Çin toplumunun geleneksel yapısına getirdiği eleştiriler ve modernleşme sürecine yaptığı katkılar üzerinde durulacaktır. Bu katkılar yazarın bazı hikayeleri üzerinden de kısaca analiz edilecektir. *"Notlar Lambanın Altında"* ve *"Yabani Otlar"* eserleri Çin toplumunun geçirdiği dönüşümler açısından ve Çin modernleşmesindeki entelektüel uyanışı sağlaması bakımından önemlidir. Eserlerin günümüzde okurlara olan etkisi göz önüne alındığında halen geçerliliğini korumaktadır. Toplumsal eleştirileri ve Çin Modernleşmesindeki çalışmalarından dolayı Lu Xun'un edebi eserlerinin analizi ve bu analiz üzerinden Çin toplumundaki öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Lu Xun ve modernleşme düşüncesi

Modernleşme konusunu her fırsatta eserlerinde işleyen ve geleneksel toplum kurallarını sürekli eleştiren Lu Xun modern Çin edebiyatının en önemli yazar ve düşünürlerden birisidir. Zhejiang, Shaoxin de 25 Eylül 1881 yılında dünyaya gelen Lu Xun Şanghay'da 19 Ekim 1936 yılında hayatını kaybetmiştir. Yazarlık yeteneğiyle beraber düşünür denemeci, olarak ta Modern Çin Edebiyatında eserler vermiş ve 20. Yüzyılın önemli kişileri arasında yer almıştır (Davies, 2013, s. 2-3). Eğitimine Shaoxing'de başlayan Lu Xun genç yaşta bilimsel düşünce ve batı medeniyetine yakından ilgi duymuştur. Japonya'ya da bu yüzden gitmiş tıp okumak istemiştir. Lu Xun burada Batının bilim ve kültürünü tanıma fırsatı bulmuştur (Xu, 2017, s. 112); ancak Lu Xun'nun gençlik dönemi çalkantılı bir döneme denk gelmiştir. Qing hanedanlığının son dönemleri, Japonya'nın ve Batılı sömürgecilerin Çin üzerindeki baskısı ülkenin siyasi ve sosyal anlamda zor zamanlar geçirdiğini ve çalkantılı dönemlerden geçtiğini göstermekteydi (Kang, 2018, s. 32). Savaş sırasında bir Çinlinin Japonlar tarafından idam edilmesi ve bu durum karşısında Çinlilerin duyarsız kalması Lu Xun'u edebiyata yönlendirmiştir; çünkü toplumun zihinlerinin tedavi edilmesi tıp ile değil edebiyat ile olacağını düşünmüş ve tıp eğitimini yarıda bırakmıştır (Li, 2019, s. 87). Bu dönemde, modernleşme çabaları doğrultusunda Batı ile etkileşimde bulunan aydın ve yazarlar arasında, Konfüçyüsçülüğe yönelik eleştirel bir tutum yaygınlık kazanmıştır. Bu düşünsel hareketin önde gelen temsilcilerinden biri de Lu Xun'dur. Lu Xun, eserlerinde geleneksel Konfüçyüsçü değerleri sorgulamakla kalmamış, aynı zamanda bu değerlerin Çin toplumunun modernleşme sürecine engel teşkil ettiğini savunmuştur (Kang, 2018, s. 32).

Çin Devriminde Entelektüel İzler: Lu Xun'un Mao Zedong Üzerindeki Etkisi

Çin'in politik ve kültürel tarihinde, modernleşme döneminde Lu Xun ile Mao Zedong arasındaki ilişki dikkat çeken bir boyuta sahiptir. Lu Xun'un eserlerinin Çin toplumu üzerindeki etkisi, Mao'nun ideolojik gelişiminde de önemli bir rol oynamıştır. Mao, Lu Xun'u Çin devriminin önde gelen entelektüellerinden biri olarak değerlendirmiş ve onu "Çin'in büyük devrimci yazarı" olarak tanımlamıştır. Mao'nun yazılarında ve konuşmalarında sıkça atıfta bulunduğu Lu Xun, Çin halkının modernleşmesini ve devrimci hareketleri teşvik eden bir figür olarak öne çıkmıştır. 1942 yılında Mao, Yan'an Forumu'nda yaptığı konuşmada Lu Xun'un yazılarına atıfta bulunmuş ve onun yazılarını "devrimci aydınları teşvik etmede, halkı bilinçlendirmede ve harekete geçirmede önemli bir araç" olduğunu vurgulamıştır (Schneider, 1980, s. 45). Ayrıca Mao Lu Xun hakkında şunları söylemiştir: "Çin Kültür Devriminin önderi olan Lu Xun, sadece büyük bir edebiyatçı değil, aynı zamanda büyük bir düşünür ve devrimciydi... Kültürel cephede en cesur, en doğrucu, en güvenilir, en sadık ve en gayretli ulusal kahramandı, tarihimizde eşi benzeri olmayan bir kahraman" (Zedong, 1965, s. 372). Mao, halkın bilinçlenmesinde ve devrimci hareketlere katılımında edebiyatçıların ve düşünürlerin önemini anlamış ve bu bağlamda Lu Xun'a büyük bir değer atfetmiştir. Mao'ya göre Lu Xun'un eserleri, devrimci hareketin entelektüel temelini oluşturmuş ve toplumsal değişim için güçlü bir araç haline gelmiştir. Bu bağlamda Komünist Parti ve Mao Zedong, Lu Xun ve 4 Mayıs dönemi yazarlarının edebiyatını bir mücadele aracı olarak kullanma düşüncesini benimsemiş, özellikle Lu Xun'un eserlerini parti politikalarıyla uyumlu hale getirmiştir. 4 Mayıs Hareketi, Çin hükümetinin Almanya'dan Japonya'ya bazı toprakları devretme konusunda pasif bir tutum sergilemesi sonucunda, öğrenciler, işçiler ve iş insanlarından oluşan grupların başlattığı bir direniş olarak ortaya çıkmıştır. Bu hareket, hükümetin topraklarını savunmadaki yetersizliğine duyulan tepkinin yanı sıra, Japonya ve Batı dünyasının Çin'e yönelik müdahalelerine karşı bir öfkeyi de yansıtmaktadır (McDougall, 1980, s. 9). Özellikle gençlerin yoğun şekilde katıldığı bu protestolar, hükümetin başarısızlığını gözler önüne sererken, aynı zamanda geleneksel Çin kültürüne ve anlayışına meydan okumuştur. Bununla birlikte, milliyetçi duyguları korumaya çalışırken modernleşmeyi savunan aydınlar tarafından desteklenmiştir. Bu aydınlar, Batılı tedavi yöntemleri ve ilaçlarla sağlık sorunlarının çözülmesini, gelenekselden modern bir yapıya geçişin hızlanmasını ve klasik yazı dilinden günlük konuşma diline geçişi teşvik etmişlerdir. Tüm bu gelişmeler, Lu Xun'un "demirden evi" yıkma umudunun yeşermesine zemin hazırlamış ve hem

hükümete hem de geleneksel kültüre karşı çıkan yeni bir neslin doğuşuna yol açmıştır.

Lu Xun ile Mao Zedong arasındaki ideolojik bağ, halkın bilinçlenmesi ve sosyal adaletin sağlanması gibi konularda kendini göstermiştir. Mao, halkın özgürlüğüne ancak bir devrim aracılığıyla ulaşılabilceğine inanırken, Lu Xun bireylerin zihinsel özgürlük ve bağımsız düşünce geliştirmesiyle bu özgürlüğe kavuşacağı görüşündeydi. Geleneksel baskıcı normların ortadan kaldırılmasının ve bireyin bağımsız bir düşünce yapısına kavuşmasının, halkın özgürlüğünü kazanması için temel şartlar olduğunu eserlerinde ifade eden Lu Xun, Mao tarafından “karanlıkla savaşıyan bir aydın” olarak tanımlanmıştır. Mao, onu toplumsal yeniliğin, modernleşmenin ve devrimin savunucusu olarak görmüş ve “Çin devriminin kültürel kahramanı” olarak nitelendirmiştir (Goldman, 1985, s. 182).

Lu Xun, devrimci hareketleri desteklemekle birlikte, resmi bir partiye üye olmamış ve devlet otoritesine eleştirel bir yaklaşım sergilemiştir. Onun bu bağımsız ve eleştirel duruşu, Mao tarafından “devrimci dürüstlük” olarak değerlendirilmiş ve kendisi “halkın vicdanı” olarak kabul edilmiştir. Devlet yapılarını ve geleneksel otoriteleri eleştirerek bireyin özgürleşmesi için gereken koşulları eserlerinde ele alan Lu Xun, bu yönüyle Mao’nun devlet yapısını devrimci bir anlayışla dönüştürme idealleriyle örtüşmüştür (Wright, 1971, s. 92).

Mao Zedong’un Lu Xun’a ve eserlerine verdiği önem, özellikle Kültür Devrimi döneminde daha belirgin hale gelmiştir. Mao, Çin halkının devrimci hareketler konusunda bilinçlenmesi ve rehberlik edilmesi bakımından Lu Xun’un eserlerini bir yol gösterici olarak görmüştür. Bu bağlamda, Mao’ya göre Lu Xun’un eserleri, kültür devriminin entelektüel zeminini oluşturmuş ve toplumsal değişimin temel araçlarından biri haline gelmiştir. Lu Xun’un çalışmaları, devrimci hareketlerin temelini güçlendirmiş ve devrimci kültürün yapı taşlarından biri olmuştur. Mao’nun bu değerlendirmeleri doğrultusunda Lu Xun’un mirası, Çin toplumunun modernleşme ve devrim sürecinde entelektüel bir rehber olarak önemli bir yer edinmiştir (Hua, 2011, s. 152; Wang, 1992, s. 187).

Lu Xun'un eserlerinde toplumsal eleştiri ve bireysel trajediler

Lu Xun eserlerinde Çin toplumunun geleneksel yapısını eleştirel bir dille ele almıştır (Chen, 2020, s. 101). Eserlerinde ahlak değerlerinin ve bilinçli toplum yapısının bozulma içerisinde olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Yazar bu bozulmaları ele alırken alaycı dilini de iyi bir şekilde kullanmış ve toplumdaki çelişkili yapıyı okuyucunun bilinç altına yerleştirmiştir (Zhang, 2019, s. 76).

Bununla beraber eserlerinde klasik yazı biçimlerinden farklı, modern hikâye ve deneme türlerinde eserler vermiştir. Eserlerinde toplumsal ve bireysel trajedileri psikolojik derinlik ve sembolizmi kullanarak göstermeye çalışmıştır. Geleneksel düşünceye karşı çıkan Lu Xun toplumsal ve bireysel trajedileri göstermeye çalışmıştır. Yazar toplumsal ve bireysel trajedilerin bireyleri ezdiğini ve toplumu nasıl hiçe saydığını gözler önüne sermiştir (Yip, 2006, s. 85). Çinin geleneksel yapısından dolayı yozlaştığını her fırsatta dile getiren Lu Xun bunu *"Deli'nin Güncesi"* ve *"A Q'nun Gerçek Hikayesi"* adlı eserinde ele almıştır. Lu Xun'un toplumsal bakış açısını anlamak için bu iki eser kısaca anlatılacaktır. Bu eserlerden ilki Deli'nin Güncesi adlı eseridir. Eser modern tarzda yazılan ilk hikâye olmuş ve geleneksel Konfüçyüsçü toplumu eleştirmiştir (Wang, 2016, s. 47). Özellikle toplumsal eleştiri psikolojik analiz ve yamyamlık metaforunu ustalıkla anlatmıştır (Wang, 2015, s. 21). Eserin kahramanı çevresinde ki insanları yamyam olarak görür. Toplumun sapkın, yoldan çıkmış taraflarını görmüş ancak toplum tarafından da dışlanmıştır. Lu Xun "yamyamlık" metaforuyla toplumun birbirini yiyen, birbirine zarar veren, akla gelmeyecek şeyleri yapan insanlar olduğunu anlatmış sonuç olarak insanların fiziksel ve zihinsel anlamda yozlaştığını ortaya koymuştur. Lu Xun yamyamlık meteforunu şu şekilde eserinde işlemiştir; *"... Benim cesaretim var ve beni yemeyi ne kadar çok isterlerse, o kadar çok cesaret kazanırım. İhtiyar kapıdan çıktı ve fazla uzaklaşmadan ağabeyime fısıldadı: "acele et ye onu!". Ağabeyim başını sallayarak onayladı! Ağabeyim de onlardandı. Bunu fark etmem iyi oldu. Tesadüf gibi görünse de bazen aklımdan geçmiyor değildi: Beni yemek isteyenler arasında ağabeyim de var. Ağabeyim bir yam yam! Beni yemek isteyen kişilerden biri de öz ağabeyim! Başkaları tarafından yenmek üzereyim ve insan yiyen birinin kardeşiyim!"* (Xun, 2024, s. 22). *"Düşünemiyorum. 4000 yıldır insanların yenildiği bir toprakta yıllardır yaşadığımı ancak bugün fark ettim. Ev işlerinden ağabeyim sorumluydu. Kız kardeşim öldüğünde, yemeklerle birlikte onu da gizlice bize yedirmiş olabilir. Kız kardeşimin etinden kazara birkaç parça yemiş olmalıyım ki şimdi sıra bana geldi... Dört bin yıllık insan yeme geçmişi olan bu toplumda, önceden farkına varmadıysam da şimdi anlıyorum ki gerçek bir insanın bulunması kolay değil. Hiç insan yememiş olan çocuklar belki vardır? Onları kurtaralım"* (Xun, 2024, s. 29; Hsun, 1972, s. 18).

Bir diğer önemli eseri olan *A Q'nun Gerçek Hikayesi*nde ise Çinli köylülerin yaşamlarını ve kaderlerini alaycı bir şekilde ele almıştır (Chen, 2020, s. 105). Bu eserde devrim sonrası Çin'deki köylü sınıfının kendilerini kandırdığını ve eserin kahramanı A Q'nun gerçeklerle yüzleşmeyen Çin halkının zayıf taraflarını simgeleyen bir karakter olduğu anlatılmaktadır (Xie, 2020, s. 14). Lu Xun bu karakterle Çin toplumunun alt tabakadaki insanların sosyal yapısının kötüleştiğini ve içsel çöküş içerisinde olduğunu anlatmıştır. Lu Xun, bu hikâye

aracılığıyla yalnızca ulusal kimliğin zayıf yönlerini açığa çıkarmakla kalmamış, aynı zamanda bu kimlikteki hastalığın kökenini derinlemesine araştırarak, bu sorunun kökünü kazımaya çalışmıştır. Ayrıca Lu Xun' a göre Çinlilerdeki "kendi kendini kandırma" hastalığı doğuştan gelen bir özellik değildir. Bu durum, Çin toplumundaki aşırı saygı ve itibar düşkünlüğünün, bireylerde temelsiz bir gururun oluşmasına yol açtığı bir sonucu olarak kendini gösterir. A Q karakterinde somutlaşan bu "kendi kendini kandırma" hastalığı ortaya çıkar. Örneğin, köyde seraseriler tarafından dövüldüğünde, A Q üzülme yerine hemen ayağa kalkar ve *"sanki oğlumdan dayak yedim, şu dünya ne hale geldi bugünlerde..."* diyerek moral bulur. Hatta köydeki herkes, A Q'nun bu psikolojik zafer kazanma yöntemini bildiğinden, onunla dalga geçerler ve *"bu oğuldan dayak yemeye benzemez, bu bir hayvanın dayak yemesidir"* şeklinde onu küçümserler. Bu tür bir psikolojik zafer kazanma düşüncesi, aslında bir bilinç kaybı ve şuur eksikliği belirtisidir. Bu şuur kaybı, Çin halkının gerçeklerle yüzleşmesini engeller ve bu mantıksız toplumsal yapıya karşı direnmelerine engel olur (Şen, 2018, s. 57). Lu Xun'un da dediği gibi; *"Çinlilerin itibar düşkünlükleri psikolojik bir prensip, sadece bu prensibe sıkıca tutunuyorlar tıpkı 24 yıl önce saç örgüsüne tutundukları gibi"* (Deng, 2003, s. 62). A Q karakteri, eski öğretilere körü körüne bağlı kalmış ve değişime karşı direnen bir figürdür. Köydeki insanlardan sürekli dayak yemesine rağmen, yine de kendisiyle gurur duyar ve en sonunda kazananın kendisi olduğunu düşünür. Aşağılandığında, karşı koymak yerine, kendi kendini kandırarak ve kendini küçümseyerek psikolojik bir tatmin yaşar. A Q, kendisinden güçlü kişiler tarafından dövülüp aşağılandığında sessiz kalırken, kendisinden zayıf birine karşı acımasızca davranmaktadır. Öyküde, A Q'nun yolda karşılaştığı rahibeye uyguladığı zorbalık, bu davranışın en belirgin örneğidir. Lu Xun, Çinlilerin güçlü bir karşısında korkak, zayıf birine karşı ise acımasız olduklarını *"Çinliler koyun karşısında canavara dönüşür, fakat canavar karşısında koyuna dönüşür"* şeklinde ifade etmektedir. Ayrıca, A Q'nun rahibeye zorbalık yaparken etraftaki insanların sadece bu durumu eğlence konusu yaparak gülüp geçmeleri, Lu Xun'un burada Çinlilerin adaletsizlik karşısında duyarsızlıklarını ve ilgisizliklerini eleştirdiği bir toplumsal zihniyetin resmidir (Şen, 2018, s. 57). Lu Xun, kalemini halkının karakterini analiz etmek ve dönüştürmek amacıyla kullanmıştır. Ona göre, bireylerin geçmişlerine olan aşırı bağlılıkları, itibarlarını korumak için hiçbir ilerleme kaydetmemeleri ve otorite tarafından dayatılan adaletsizlikleri sorgulamadan kabul etmeleri, birer saplantıya dönüşmüştür. Bu durumun ortadan kaldırılabilmesi için, bu olumsuz özelliklerin ortaya konup tedavi edilmesi gerektiğini savunmuştur. Lu Xun'un Çin ulusal kimliğinin olumsuz

yönlerini derinlemesine incelediği ve eleştirdiği en önemli eseri olan A Q'nün Gerçek Hikayesi, modern Çin edebiyatında kritik bir yere sahiptir ve aynı zamanda yazarın en tanınmış eseridir. Yazıldığı dönemde büyük bir ilgi gören bu eser, daha sonraki dönemin aydınları tarafından da ilgiyle incelenmiş ve üzerine pek çok analiz ve araştırma yapılmıştır (Şen, 2018, s. 57).

Geleneksel yaşam biçimini eleştiren Lu Xu'nun bunun yanında geleneksel eğitimi de eleştirmiştir. Geleneksel eğitime getirdiği eleştirisini Kang Yiji adlı eserinde ele almıştır. Hikâyenin kahramanı Kang Yiji geleneksel eğitim içinde kaybolmuş bu eğitim sistemi içerisinde Klasik Çin edebiyatına bağlı kalmış, pratik hayata da zorluk çeken bir kişidir (Qiang, 2018, s. 65). Eserde geleneksel eğitimin bir işe yaramadığı modernleşen dünya içerisinde karakterlerinde buna uyum sağlayamadığını anlatmaya çalışmıştır. Lu Xun eserinde bu durumu şu şekilde anlatmıştır; “... Kang Yiji yarım kase içkiyi içince, kıpkırmızı olan yüzü yavaş yavaş normal rengine döndü. Yanındakiler yine soru yağdırmaya başladı. Kang Yiji, gerçekten okuma yazma biliyor musun? diye soran kişiye küçümser bir bakış attı. Onlar hatta küçük bir sınavdan bile geçememişsin diyerek sataşmaya devam etti. Kang Yiji hemen gözden düşmüş gibi hissederek telaşlandı ve yüzünün rengi attı. Bir şeyler söyledi ama tamamen anlaşılabilir türden ibarelerdi. Herkes yine kahkahayla güldü ve dükkan neşeyle doldu”. (Xun, 2024, s. 33). Kang'ın yaşadığı durum hem toplumun içinde yaşadığı baskıları hem de toplumsal paylaşımlardaki katılımları göz önüne serer. Kang Yiji'nin trajik durumu, yalnızca bireysel bir hikaye değil, aynı zamanda toplumdaki eşitsizliğin olduğunu da kanıttır.

Geleneksel toplumu ve eğitim sistemini eleştiren Lu Xun İlaç adlı eserinde geleneksel düşünce yapısını da eleştirmiştir. Yaptığı eleştiride geleneksel düşüncenin gerçek dışı, mantığa uygun olmayan yapı olduğunu belirtmiştir (Chen, 2021, s. 44). İnsan doğasının karmaşıklığını, bireylerin içsel dünyalarında yaşadıkları çatışmaları ve toplumsal normlar Lu Xu'nun eserlerinde önemle üzerinde durduğu konular olmuştur. Eserin tamamı incelendiğinde, İhtiyar Shuan'ın doğrudan geleneksel ve feodal Çin toplumunun bir yansıması olduğu anlaşılmaktadır (Kalkır, 2021, s. 5). Eserin ilk bölümünde, İhtiyar Lao Shuan'ın evden çıkışı, yürüdüğü yollar ve karşılaştığı her şey, etkileyici tasvirlerle ve basit bir dille betimlenmiştir (Kalkır, 2021, s. 5). “Sonbaharda bir şafak vaktiydi, ay batmış, güneş henüz doğmamıştı. Hafif maviye çalan siyahlıktaydı gökyüzü, gece gezenler dışında her şey uykudaydı. İhtiyar Hua Shuan aniden doğrulup oturdu, bir kibrit çıkıp gaz lambasını yaktı, çayevinin iki odası da berrak bir ışıqla aydınlandı” (Xu, 2015: 25). İkinci bölümde, Lao Shuan'ın oğlunun tüberküloza yakalandığı ve o dönemde tedavisi olmayan bu ölümcül hastalığa karşı batıl bir inançla, hastalığın ekmele tedavi edilebileceği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Bu inanç gereği, Lao Shuan büyük bir para harcayarak, kanla batırılmış ekmeği alır ve çayevine gidip

oğluna yedirir "... oğlu Shuan iç taraftaki masada yemek yiyordu, alnından aşağı boncuk boncuk ter akıyordu, ceketini sırtına yapışmış, kürek kemikleri ise dışarı fırlayacak gibi V şeklini almıştı. ... "Küçük Shuan, içeri gel!" Hua anne Shuan'ı içeriye çağırdı, ortaya bir tabure koydu, Shuan oturdu, annesi ona bir tabakta simsiyah yuvarlak bir şey getirdi ve hafifçe "ye bunu, hastalığın düzelecek" dedi... (Xu, 2015: 27). İkinci ve üçüncü bölümler, çayhanede geçen diyaloglardan oluşmakta ve ekmeğin içinde kullanılan kanın, bir devrimcinin infaz edilen kanı olduğu anlaşılmaktadır. Kır sakallı adam konuşmalara katılırken, Kang Amcanın yanına geldi, fısıldayarak: "Kang Amca, bugünkü mahkûmun (idam edilen) Xia ailesinden olduğunu duydum. Kimin çocuğuymuş? Ne olmuş?" "Kimin mi? Xia Si ninenin oğlu yok mu? İşte o velet!" Kang Amca herkesin dikkatle dinlediğini görünce keyiflendi, yüzündeki kabalık daha da netleşiyor, anlattıkça sesini yükseltiyordu. "O rezil, yaşamak istemiyordu. Ama benim bu sefer hiç kazancım olmadı, elbiselerini bile kırmızı gözlü gardiyan A Yi aldı. Bu işte ilk olarak Shuan amca şanslıydı, ikincisi ise yaşlı Xia San, tam 25 tane pırlıl pırlıl gümüş sikkeyi cebe indirdi, hem de hiçbir şey harcamadan." Küçük Shuan yavaşça küçük odadan çıktı, iki eli de göğsünde, sürekli öksürüyordu... ... "Xia San da gerçekten akıllıymış, eğer yetkililere bildirmeseydi, tüm ailesini keserlerdi. Şimdi ne oldu? Gümüşleri aldı! İdam edilen de beş para etmezdi. Hapiste gardiyanı bile isyana kıskırttı." ... "Hatta kırmızı gözlü A Yi onunla konuşmaya gitmiş. O demiş ki "Qing İmparatorluğu hepimizindir" bir düşünün, söylenecek laf mı bu?" (Xu, 2015: 28-29). Bölümün sonunda, Lao Shuan ve karısının tüm çabalarına rağmen, Küçük Shuan hayatını kaybeder. Dördüncü bölümde, 5 Nisan'daki ölüleri anma gününde, Xia ailesinin infaz edilen devrimcinin annesi ile Shuan'ın annesi mezarlıkta karşılaşır. İki anne, Xia ailesinin oğlunun mezarında çiçekler olduğunu görünce şaşırırlar ve öykü, karganın havalanmasıyla sona erer. ... "İki kadın da kuru otların arasında dikilmiş kargaya bakıyorlardı, karga ise dalların arasında heykel gibi kıpırdamadan duruyordu. Hua anne, nedenini bilmiyordu ama sanki ağır bir yükten kurtulmuş gibi hissediyor ve artık dönmek istiyordu. Kadına "artık gitsek iyi olur" dedi. Yaşlı kadın iç çekti, yılgın bir şekilde kapları topladı, kısa bir an yine oyalandı, sonra ağır adımlarla yürüdü. Kendi kendine "bu nasıl olur ki?" diyordu hâlâ. Yirmi-otuz adım kadar uzaklaşmışlardı ki birden geriden gelen "gaak" sesiyle irkildiler, kafalarını çevirdiler, karganın kanatlarını açıp uçsuz bucaksız gökyüzüne doğru bir ok gibi uçup gittiğini gördüler" (Xu, 2015: 31-32). Öykünün başlığında geçen "ilaç" kelimesi, öyküde doğrudan yer almasa da üç farklı şekilde yorumlanabilir. İlk olarak, tüberküloz hastalığını tedavi ettiği düşünülen, insan kanına batırılmış buharda pişirilmiş ekmek olarak gerçek anlamda bir ilaçtır. İkinci olarak, Lu Xun'un duyarsız insanlara hitaben yazdığı, ruhlarını iyileştirmeyi ve kurtarmayı amaçlayan

mecaz bir ilaçtır. Üçüncü olarak ise, devrimcilere yönelik bir mesaj olarak, "bu ülkenin ilacı ve kurtarıcısı sizsiniz" anlamında yorumlanabilir (Kalkır, 2021, s. 11).

Lu Xun hikayeler yazmasının yanı sıra toplumu etkileyen makaleler ve denemeler de yazmıştır. 1920 yılında kaleme aldığı "Sıcak Yorumlar" önemli deneme eseridir. Bu eserde yazar Çin halkının genel durumunu özellikle aydınların ve gençlerin yaşam biçimlerini, düşüncelerini eleştirir. Toplumsal yozlaşma ve bireyin korkaklığı bu eserde ele alınır. Lu Xun bu durumu sert şekilde eleştirmiştir. Yazarın denemeleri eski geleneklerin dışına çıkılması ve yeni düşüncelerin kabul edilmesi gerektiğini anlatıyordu (Zhang, 2017, s. 102). Bu bağlamda gençler başta olmak üzere halkın tamamına öğüt veriyordu.

"Yarın" hikayesi Lu Xun'un bir diğer önemli hikayesidir. Lu Xun'un Yarın adlı hikayesi, modern Çin edebiyatının önemli bir parçası olarak kabul edilir ve yazarın Çin'in toplumsal dönüşüm sürecine ilişkin eleştirilerini etkili bir şekilde yansıtır. Hikaye, hasta bir çocuğu olan bir annenin oğlunu kurtarma çabalarını konu alır. Ancak annenin geleneksel tıbbi yöntemlere başvurması sonuçsuz kalır ve çocuğun ölümüyle trajik bir sonla karşılaşılır. Bu anlatı, Lu Xun'un eserlerinde sıklıkla ele aldığı bireysel çaresizlik ve toplumsal ataleti derin bir şekilde işler. Yazar bireysel çaresizliği eserinde şu şekilde anlatmıştır; *"O saatte, Shansi Kucağında çocuğuyla yatak ucunda oturuyor, çığırık ise sessiz bir şekilde kenarda duruyordu. Loş ışıklı çerağ, çocuğun yüzünü kırmızıya boyuyordu. Shansi, içinden bir hesap yaptı: Tanrıya yalvardım, dileğimi diledim, ilaçları da içirdim, bunlar da işe yaramazsa, ne yaparım?"* (Xun, 2024, s. 47-48).

Hikayenin ana temalarından biri çaresizlik ve umuttur. Anne Shansi, çocuğunu kurtarmak için elinden geleni yapar; ancak toplumun geleneksel yapıları ve yetersizlikleri onu kaçınılmaz bir trajediye sürükler. Bu durum, bireylerin toplumsal sistemler karşısındaki güçsüzlüğünü ve değişimin önündeki engelleri simgeler. Ayrıca Lu Xun, geleneksel tıp uygulamalarını eleştirerek bilimsel bilgiye duyulan ihtiyacı vurgular. Yazarın bu eleştirisi, kendi hayatındaki deneyimlerden de izler taşır; özellikle babasının yanlış tıbbi müdahaleler sonucu ölümüne tanıklık etmesi, bu tema üzerindeki kişisel etkisini güçlendirir.

Hikaye, Çin kırsalının sosyo-ekonomik yapısını ve toplumun acılara karşı duyarsızlığını da gözler önüne serer. Annenin oğlunu kurtarma çabaları, toplumun bireysel trajedilere karşı kayıtsızlığı ve yetersiz destek sistemleri nedeniyle başarısız olur. Lu Xun, anne karakteri aracılığıyla sevgiyi ve fedakarlığı yüceltirken, aynı zamanda bireylerin çaresizliğini ve sistemsel başarısızlıkların yarattığı trajediyi güçlü bir şekilde aktarır. Doktor karakteri (He Xiaoxian) ise geleneksel tıbbın etkisizliğini simgeler ve annenin umutlarının nasıl

boşa çıktığını daha da belirgin hale getirir. Çocuk karakteri ise (Baoyer), toplumsal ataletle kurban edilen bireyi temsil eder ve hikayenin trajedisini derinleştirir (Xun, 2024, s. 47-48).

Lu Xun'un anlatım tarzı, sade ancak derin bir etkiye sahiptir. Metin boyunca kullanılan metaforlar ve semboller, okuyucunun duygusal olarak etkilenmesini sağlar. Annenin sürekli umudu temsil eden davranışları, hikayenin sonunda trajik bir sonla yüzleşir. Yazar, doğal bir anlatımla başladığı hikayeyi trajik bir zirveye taşır. Özellikle annenin çocuğunu kurtarmak için gösterdiği çabaların sonuçsuz kalması, toplumsal yapının yetersizliğini ve bireyin içsel çatışmasını açıkça ortaya koyar (Xun, 2024, s. 50).

Hikaye, tarihsel bağlam açısından değerlendirildiğinde, Çin'in 20. yüzyıl başlarındaki sosyal ve politik çalkantılarına bir yanıt niteliği taşır. Qing Hanedanlığı'nın çöküşü ve modernleşme sürecindeki mücadele, Lu Xun'un eserlerine yön veren önemli unsurlardır. Geleneksel tıbbın eleştirisi, Çin'in o dönemdeki sağlık sistemi sorunlarına işaret ederken, yoksulluk, bilgi eksikliği ve toplumsal dayanışmanın yokluğu gibi meseleler de hikayede ele alınır. Bu bağlamda, *Yarın*, yalnızca bireysel bir hikaye değil, aynı zamanda toplumsal bir eleştiridir (Xun, 2024, s. 53-54).

Eserin günümüzdeki önemi, insanlık durumuna dair evrensel bir perspektif sunmasından kaynaklanır. Sağlık hizmetlerine erişim, sosyal adaletsizlik ve bireyin çaresizliği gibi konular, hikayenin günümüzde de yankı bulmasını sağlar. Özellikle geleneksel ve modern değerler arasındaki çatışma, yalnızca Çin için değil, modernleşme sürecindeki birçok toplum için de geçerlidir.

Lu Xun'un "*Yarın*" adlı eseri, bireysel çaresizlik ve toplumsal ataleti sade bir anlatımla güçlü bir şekilde işler. Hikaye, insan hayatındaki trajediyi anlamlandırma çabasını derinleştirirken, okuyucusuna toplumsal değişim ve bireysel sorumluluk üzerine düşünme fırsatı sunar. Lu Xun, insan ruhunun karmaşıklığını basit olaylar üzerinden aktararak, sadece Çin edebiyatına değil, dünya edebiyatına da önemli bir katkıda bulunmuştur.

Lu Xun'un kaleme aldığı "*Mutlu Aile*" hikayesi Modern Çin edebiyatında önem teşkil etmektedir. Toplumsal yapı eleştirilirken bireylerin ve aile yapısının rollerini bu yapılar içerisinde sorgulamaktadır. Toplumsal baskıların ve bireysel sıkıntıların anlatıldığı ve ironik bir tona sahip olan bu hikâyede mutlu aile kavramı üzerinde durulmamış aynı zamanda geleneksel toplum yapısı normlarının bireysel problemlere neden olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Hikâyeye, yazmaya karar veren bir yazarın düşünceleri üzerinden şekillenmiştir. Yazar aşk, evlilik ve aile gibi konular üzerinden genç insanların günümüzde

yaşadığı sorunları vurgulamış ve bu tema üzerinden öykü yazmaya karar vermiştir. Yazar kurgusunu eğitilmiş bir çift ve mutlu bir aile üzerine oluşturmuştur (Xun, 1990, s. 256); ancak gerçek dünya ile hayali dünya arasında devamlı gidip gelen yazar kurguladığı dünyanın sanıldığı kadar pürüzsüz olmadığını bunun sebebinin ise gerçek dünyada karşılaşılan problemler olduğunu fark etmiştir. Bu bağlamda olaylar yazarın istediği gibi gelişmemiş bu durum yazarda hayal kırıklığına sebep olmuştur. Yazar mutlu bir ailenin yaşaması gereken yeri bulmakta zorluk çekmiş bu yüzden hayali bir yer oluşturmuştur. Yazar hayali bir yer bulur ve bu yere "A" adını vermiştir. Aslında bulduğu bu hayali dünyada mutlu bir aile oluşturmaya çalışmış; çünkü bu ailenin gerçek dünyada mutlu olamayacağını düşünmüştür (Xun, 1990, s. 257).

Hikâyenin çiftleri oldukça medeni, modern ve batı eğitimi görmüş kişilerdir. Erkek ve kadın, giyimleriyle dikkat çekmektedir erkek beyaz yakalı batılı tarzda takım elbise giyerken bayan ise dalgalı saçları ve kıyafetleriyle dikkat çekmektedir (Xun, 1990, s. 257). Yazar, batı ve modern görünümlü toplumsal rolün bir maske olduğunu, bu yüzden aile yapısını zayıflatıldığını belirtmiştir. Kadının görünüşü batılı gibi olsa da giysisi Çin kültürüne bağlıdır. Bu durum aslında gelenek ile modernleşme arasında sıkışan bir toplumu sembolize etmektedir. Bu çelişki bireylerin dış görünüşüyle kalmamış, yazar hikâyede batılı modern eğitim alan bireylerin eski geleneklerin baskısı altında kaldığını ve etkilendiğini vurgulamıştır. Hikâyede çiftler evlilik öncesi 40 maddelik bir anlaşma yapmışlardır. Eşlerin eşit şartlara sahip olmasını amaçlayan bu anlaşma detaylı bir anlaşma olmuştur. Detaylı bir anlaşmanın varlığı demek özgürlüklerin sınırlı olduğu anlamına gelmektedir (Xun, 1990, s. 258). Toplumsal ve kültürel eleştiri bağlamında Lu Xun bu hikâyesinde toplumsal baskıların bireyler üzerinde yaptığı etkilere dikkat çekmiştir. Hikâyede mutlu aileyi hayal eden yazar savaşların, yüksek kiralardan ve kaçırılma gibi sorunların olduğunu görmüş bu yüzden siyasi ve sosyal ortamın bireyler üzerinde baskı uygulandığını belirtmiştir. Bu sorunları ele alan Lu Xun Çin toplumunda karmaşık bir siyasi ve sosyal ortamın olduğunu göstermeye çalışmıştır. Bu durum modernleşme döneminde aile yapısını da etkilemiştir. Yazar ailelerin modernleşme döneminde ki mücadelelerini hikâyede önemli bir tema olarak işlemiştir (Xun, 1990, s. 258).

Lu Xun Batı ve Japon edebiyatına ilgisi olan biriydi. Onun bu ilgisi önemli çeviriler yapmasına neden olmuştur. Nikolay Vasilyeviç Gogol, Lev Tolstoy, Fyodor Mihayloviç Dostoyevski gibi Rus yazarlardan çeviriler yapmıştır. Ayrıca Japon yazar Mori Ōgai ve Fransız yazar Jules Renard gibi önemli kişilerin eserlerini de Çinceye çevirmiştir (Meng, 2016, s. 29). Bu çeviriler Batıya açılan kapı olması açısından Çin edebiyatında önem taşımaktadır. Ayrıca bu çevirilerle

Batının fikirleri Modern Çin entelektüelinin hayatına girmiştir. Eserlerinde ele aldığı konulara bakıldığında Lu Xun edebiyatçı yeteneğinin ve toplumsal duyarlılığının yanında düşünür kimliğiyle de ön plana çıkmıştır.

Lu Xun'un "Yabani Otlar" Eserinin Çin Edebiyatındaki Yeri ve Toplumsal Eleştirileri: Sembolizm, Felsefi Derinlik ve Birey-Toplum Gerilimi

Lu Xun'un 1927 yılında kaleme aldığı "*Yabani Otlar*", modern Çin edebiyatının önemli eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu eser, özellikle şiirsel deneme formu ve toplumsal eleştirisiyle dikkat çeker. Yabani Otlar, Çin toplumunun toplumsal, kültürel ve bireysel sorunlarını derinlemesine inceleyen bir metin olarak edebiyat dünyasında önemli bir yere sahiptir. Eserde, Çin'in hem umutlu hem de karamsar tarafları, geleceğe yönelik bir bakış açısıyla, içsel bir monolog şeklinde ele alınmıştır. Bunu eserinde şu şekilde işlemiştir; "*Sükût ettiğimde, doygunluğa varıyor özüm; açtığımdaysa ağzımı, duyumsuyorum kof bir boşluğu. Yaşamın balçığı, terk edilmişti toprağa, heybetli bir ağaç değil, yalnızca büyüür yabani otlar orada, budur benim vebalim. Yabani otların, derin değil kökleri, zarif değil yaprakları, ancak özümler çiyi, özümler suyu, özümler mevta olmuşların kanını ve etini, onlarınsa her biri zapt eder onun varlığını. Yaşarken, gene ezilip çiğnenecek, ta ki yok olup çürünceye dek. ... Ama benim içim rahat, yerinde keyfim. ... Cehennem ateşi yeraltında savrulup kıyameti koparıyor; lavlar fışkırırsa dışarı, yakıp kavuracak büsbütün yabani otları ve ulu çınarları, böyle olmakla birlikte kurtulacaklar çürümektende. Basıp kahkahayı, çığıracağım bir türkü. Yeryüzü böyle vakur ve asudeyken, basıp kahkahayı çığıramam ki o türküyü. Yeryüzü böyle vakur ve asude olmasa bile, yapamazdım herhalde*" ... Lu Xun, eserde bireysel ve toplumsal düzeydeki içsel çatışmaları, toplumsal yozlaşmayı ve toplumun dönüşüm sürecinde yaşadığı zorlukları vurgulamaktadır (Xun, 2024, s. 12-13).

Eserin edebi bağlamı, Lu Xun'un geleneksel düşünce kalıplarına karşı eleştirel bir yaklaşım sergileyen bir üslupla şekillenmiştir. Yabani Otlar, şiirsel bir dilin yanı sıra sembolizmin de yoğun bir şekilde kullanıldığı bir metin olarak öne çıkar. Sembolizm, eser boyunca toplumsal dönüşümün gerekliliğini ve bu dönüşümün karşılaştığı zorlukları ifade etmek için kullanılır. "*Benim yarım dağın yamacındadır ... kaldırıncı başımı çaresiz, gözyaşlarımla ıslanır kulaklarım. ... Benim yarım varlıklı bir zadegan evindedir; gidip görmek isterim, ah yok ki arabam, sallanır başım çaresiz, göz yaşlarım darmaduman. ... Karşılığında ne mi verdim ona: Bir mercan yılanı*". Eser, toplumun zihinsel dönüşümünü ve devrimci bir bakış açısını desteklerken, bu sürecin zorlukları ve karamsar imgeleriyle eleştirel bir perspektif sunar. Lu Xun, dönüşüm sürecinin karmaşıklığını ve toplumun

içindeki inançsızlığı simgeleyen sembollerle bu durumu anlatmayı amaçlar. Bu bağlamda, “*Yabani Otlar*”, Çin toplumunun devrim sonrası dönemde karşılaştığı toplumsal bozulma ve yozlaşmanın bir eleştirisidir (Xun, 2024, s. 22-23).

Eserin içeriği, bireysel yalnızlık, toplumun mevcut durumu ve bu durumun yarattığı hayal kırıklığı gibi temalar etrafında şekillenir. Lu Xun, dilini ustaca kullanarak yalnızlık ve umutsuzluk temalarını işler. Özellikle, yönetimin zorluğunu ve toplumsal düzensizliği, her yerde kontrolsüzce büyüyen yabani otlara benzeterek betimler. Bu benzetme, o dönemdeki Çin toplumunun düzensiz yapısına ve bu yapının yarattığı umutsuzluğa dair güçlü bir eleştiridir. Ayrıca, Lu Xun insan doğası ve toplumsal eleştirisini işlerken, insanların değişim arzusunun dışsal etkenler ve içsel zayıflıklar tarafından engellendiğini vurgular. Bu, toplumsal dönüşümün ne kadar zor olduğunu ve bireysel değişim ile toplumsal yapının nasıl iç içe geçtiğini ortaya koyar (Xun, 2024, s. 40).

Devrim ve umut arayışı, *Yabani Otlar*’ın bir başka önemli temasıdır. Lu Xun, devrimci bir bakış açısıyla, devrimin gerçekleşmesinin ardından gerçek değişimlerin sağlanamaması durumundan hayal kırıklığına uğramış bir birey olarak karşımıza çıkar. Eserde, devrim sonrası toplumun beklediği değişimlerin gerçekleşmediği, bunun da bireylerde büyük bir hayal kırıklığına yol açtığı anlatılır. Bu durum, toplumsal dönüşümün sadece yüzeysel olduğunu ve derinlemesine bir değişimin gerçekleşmesi için daha fazla çaba gerektiğini gösterir (Xun, 2024, s. 48-50).

Semboller ve dilin kullanımında, Lu Xun toplumsal bozulma ve umutsuzluğun yanı sıra mücadele ve var olma temasını da işler. Eser, toplumsal çatışmaların ve bireysel mücadelelerin sembolizm aracılığıyla sade bir dille ifade edildiği bir metin olarak dikkat çeker. Bu semboller, eserdeki tezatlara, birey ile toplum arasındaki çekişmeyi ve toplumsal yapının içindeki çürümeyi başarılı bir şekilde betimler. Bu sembolik dil, aynı zamanda eserin felsefi derinliğini de artırır (Xun, 2024, s. 60-62).

Yabani Otlar’da nihilizmin etkileri de görülmektedir. Lu Xun, bu etkileri Çin toplumuna uyarlayarak, nihilizmi kendi ülkesinin insanlarına özgü bir biçimde işler. Eserde, nihilizmin etkisi altında, bireylerin varoluşsal zorluklarla karşılaştığı ve bu zorlukların insanları daha derin bir umutsuzluğa sürüklediği gösterilir. Bununla birlikte, Lu Xun, nihilizmin etkileri altında bile, kurtuluşun yolunun insanın karşılaştığı varoluşsal zorluklarla başa çıkmasından geçtiğini belirtir. Bu, eserin felsefi açıdan derinleşen bir temasıdır (Xun, 2024, s. 40).

Eser, birey ile toplum arasındaki ilişkileri de sorgular. Lu Xun, birey ve toplum arasında bir çekişme olduğunu açıkça ortaya koyar. Toplumun dönüşümüyle birlikte özgür bireylerin ortaya çıkacağını söylese de, bireylerin dönüşüm sürecinde pasif kalmalarını eleştirir. Bu eleştiri, toplumdaki bireysel

sorumluluk ve toplumsal değişimin gerekliliği üzerine yapılan derin bir sorgulama olarak anlam bulur. Lu Xun, bireylerin toplumda değişim yaratma sorumluluğunu üstlenmeleri gerektiğini ve bu sorumluluğun yerine getirilmediği takdirde toplumun da değişemeyeceğini ifade eder (Xun, 2024, s. 82-84).

“Yabani Otlar”, Lu Xun’un Çin toplumunun toplumsal, kültürel ve bireysel sorunlarına dair derinlemesine bir eleştirisidir. Eser, sembolizm, felsefi derinlik ve birey-toplum gerilimi gibi unsurlarla zenginleşir ve bu unsurlar, eserin toplumsal değişim ve bireysel dönüşüm üzerine yaptığı vurguları güçlendirir. Lu Xun, Yabani Otlar’da yalnızlık, umutsuzluk, devrim ve insan doğası gibi evrensel temaları işlerken, aynı zamanda Çin toplumunun geleceğine dair karamsar bir bakış açısı sunar.

Birey ve Toplum Arasındaki Çatışma: Lu Xun'un 'Notlar Lambanın Altında' Eserinin Derinlikleri

Lu Xun, yazılarında belirli bir kurgusal karakter sunmasa da kendisini bir figür olarak metinlerine yansıtır. Özellikle “Haykırışın Önsözü” adlı bölümde, kendisini “demir bir evde” insanları uyandırmaya çalışan bir kişi olarak tanımlar. Bu demir ev metaforu, Çin toplumunun içindeki pasifliği ve çürümüşlüğü simgeler (Xun, 2017, s. 23). Lu Xun, halkını uyandırma girişimlerinin belki de faydasız olduğunu fark etmesine rağmen umudu tamamen reddetmez: “Demir evde birkaç kişiyi uyandırabilirsek, umutsuzluk mutlak değildir” (Xun, 2017, s. 24).

Kendi içsel çelişkileri de Lu Xun’un karakter analizinde önemli bir yer tutar. “Uğursuz Yıldızın Önsözü” adlı bölümde, hayatını “*insanların içinde yaşamanın laneti*” olarak tanımlar (Xun, 2017, s. 25). Bu ifade, onun hem topluma duyduğu derin eleştiriyi hem de bu toplumun bir parçası olmaktan kaçamayışını gösterir. Lu Xun’un bu öz-eleştirisi, onu yalnızca bir yazar değil, aynı zamanda insani zaafılarını kabul eden bir figür haline getirir.

Lu Xun’un üslubu, ironik, eleştirel ve çoğu zaman karamsardır. Ancak bu karamsarlık, onun yazılarına derin bir güç ve anlam kazandırır. Örneğin, “Erkeklerin Evrimi” başlıklı makalesinde, toplumun “*geleneksel değerler maskesi*” altında nasıl durağanlaştığını ironik bir dille açıklar (Xun, 2017, s. 177).

Yazılarındaki metafor ve semboller, okuyucunun derin bir düşünce sürecine girmesini sağlar. “Notlar Lambanın Altında” adlı yazıda, ışık ve karanlık imgeleriyle, aydınlanma ve cehalet arasındaki mücadeleyi işler. Lu Xun, geceyi “*sıkıntılarla dolu bir süreç*” olarak tanımlar, ancak bu karanlıkta bile ışık bulmanın

mümkün olduğunu söyler: “Gece ne kadar karanlık olursa olsun, bir kıvılcım karanlığı delip geçebilir” (Xun, 2017, s. 288).

Lu Xun’un eserleri, Çin’in 20. yüzyılın başlarındaki sosyal ve politik çalkantılarını yansıtır. Özellikle Qing Hanedanlığı’nın çöküşü ve Batılı fikirlerin Çin toplumuna yayılması, onun yazılarında derin bir etki bırakmıştır. “Haykırış’a Önsöz” bölümünde, Çin halkının modernleşme karşısındaki tepkisizliğini şu sözlerle eleştirir: “Sağlam bedenlere sahip olabilirler, ama ruhları hasta; bu halkın tedaviye ihtiyacı var” (Xun, 2017, s. 22).

Ayrıca, Lu Xun’un yazıları, Yeni Kültür Hareketi bağlamında değerlendirilmelidir. “Modern Çin’de Konfüçyüs” makalesinde, Konfüçyüsçülüğün modern dönemde çarpıtılmasını eleştirir ve bu düşüncelerin, geçmişin hatalarını tekrar eden bir araç haline geldiğini belirtir (Xun, 2017, s. 183).

Lu Xun’un “Notlar Lambanın Altında” adlı eseri, günümüz toplumlarında hala geçerli olan sorunlara ışık tutar. Onun eleştirileri, sadece Çin’e özgü değildir; modernleşmenin beraberinde getirdiği kültürel ve sosyal çatışmalar evrenselidir. Örneğin, “Sessiz Çin” makalesinde, toplumun sessizliğini ve boyun eğişini eleştirirken, bireysel sorumluluğun önemini vurgular: “Sessizlik, sadece bir halkın kaderini değil, ruhunu da tüketir” (Xun, 2017, s. 164). Bu ifade, günümüzde de toplumsal adaletsizliklere karşı tepkisizlik gösteren toplumlar için bir uyarı niteliğindedir.

Lu Xun’un “Notlar Lambanın Altında” eseri, hem tarihsel hem de evrensel bir öneme sahiptir. Onun karakter analizi, üslubu ve anlatımı, okuyucuları yalnızca geçmişe değil, günümüze ve geleceğe de ışık tutacak şekilde düşünmeye sevk eder. Lu Xun’un eleştirileri, yalnızca Çin’in değil, her toplumun modernleşme sürecindeki çelişkilerini anlamak için bir rehber niteliğindedir. Eserin derinliği ve ironisi, okuyuculara toplumun dönüşüm sürecindeki sorumluluklarını hatırlatır ve bu nedenle günümüzde de büyük bir öneme sahiptir.

Sonuç

Lu Xu’nun eserleri üzerine yapılan bu çalışmada yazarın toplumsal eleştirileri ve bireysel özgürlük konuları ele alınmış ve geleneksel Çin toplumuyla modernleşme arasındaki sorunlar irdelenmiştir. Yazarın eserlerinde ele aldığı bireysel ve toplumsal sorunlar Çin toplumunda bir farkındalık yaratmıştır.

Bu bağlamda Lu Xun bireylerin özgürleşmesini, zihinsel anlamda bir devrim geçirmesini istemiş ve bunun bir gereklilik olduğunu eserlerinde vurgulamıştır. Yazar aynı zamanda ataerkil toplum yapısına karşı çıkmış ve feodal toplum yapısını sert bir şekilde eleştirmiştir. Modernleşme sürecine entelektüel katkı sağlayan yazar devrimci düşüncelerin alt yapısını da meydana

getirmiştir. Lu Xun'un Mao tarafından devrimci olarak görülmesi, yazarın ne kadar etkili olduğunun göstergesi olmuştur.

Lu Xu'nun toplumsal baskılar karşısında bireylerin mücadelelerini merkeze alırken diğer taraftan bireylerin içsel çatışmalarını ve varoluşsal sorgulamalarını ele almıştır. “*Yabani Otlar*” ve “*Notlar Lambanın Altında*” gibi önemli olan eserler bireylerin kimlik arayışını ve toplumsal normların çatışmalarını detaylı bir şekilde işlemiştir. Aynı zamanda yazar sembolik ve psikolojik derinlikle bu çatışmaları imgeleştirmiştir. Eser bu bağlamda okuyucusuna kolaylık sağlamıştır.

Sonuç olarak Lu Xun'un miras olarak bıraktığı edebi eserler Çin edebiyatı için önemlidir. Yazarın eserleri birey- toplum ilişkileri üzerine sunduğu derin düşünceler sayesinde halen önemini korumaktadır. Bu bağlamda Lu Xun sosyo-politik anlamda kendi döneminde ki topluma ışık tutmakla kalmamış aynı zamanda günümüzde ki Çin toplumunu da etkilemiştir. Modernleşme döneminde bireylerin ve toplumların karşılaştığı zorlukları anlayabilmek için Lu Xun'un eleştirel bakış açısını ve devrimci ruhunu anlayabilmemiz gerekir. Bu bağlamda Lu Xun ve eserleri rehber niteliğinde olmasının yanı sıra Çin toplumuna yol göstermeye devam etmektedir.

Kaynakça

- Chen, H. (2021). *Lu Xun's Literary Influence*. Beijing: China Press.
- Chen, Y. (2020). *The Influence Of Lu Xun on Modern Chinese Literature*. Beijing University Press.
- Davies, G. (2013). *Lu Xun's revolution* (1. Baskı). Harward University Press.
- Goldman, M. (1985). The political use of Lu Xun in the cultural revolution and after. L. Qu-Fan Lee (Ed.). *Lu Xun and his legacy*. University of California Press.
- Hsia, C. T. (1961). *A history of modern Chinese fiction, 1917–1957*. New Haven: Yale University Press.
- Kang, L. (2018). *Lu Xun and the Rise of Modern Chinese Literature*. Beijing: Peking University Press.
- Kalkır, N. (2021). Modern Çin Edebiyatı Öncülerinden Lu Xun'ün "İlaç" Adlı Eserinin Yorumlanması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (67), 1-11.
- Li, J. (2019). *Lu Xun and the Modernization of China*. Shanghai Literature and Art Publishing House.
- McDougall, B. S. (1980). *Mao Zedong's "Talks at the yan'an conference on literature and art": A translation of the 1943 text with commentary* (1. Baskı). Center for Chinese Studies University of Michigan.
- Meisner, M. J. (1971). *The Political Thought of Mao Tse-Tung*. New York: Praeger.

- Meng, S. (2016). Translating the West: Lu Xun's Contributions. *Comparative Literature Studies*, 53(1), 28-40.
- Qiang, L. (2018). The Legacy of Lu Xun in Contemporary China. *Modern China Studies*, 14(1), 63-78.
- Schneider, L. (1980). *A madman's diary and other stories by Lu Xun*. Beijing: Foreign Languages Press.
- Şen, R. (2018). Çin toplumunda ulusal kimlik arayışı ve Luxun-A Qnun gerçek hikâyesi (Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Deng, Tian Yu 邓天玉, Lu Xun Yu Shi Mi Si Lun Zhongguo Guominxing Zhi Bijiao 鲁迅与史密斯论中国国民性之比较 (Lu Xun ve Smith'in Ulusal Kimlik Görüşlerinin Karşılaştırması), Shayang Shifan Gaodeng Zhuanke Xuexiao Xuebao, No.2, s.62-63, 2003.
- Hua, Y. (2011). China in ten words (1. Baskı). (A. H. Barr, Çev.). Pantheon Books.
- Hsun, L. (1972). "Preface to the first collection of short stories, call to arms". selected stories of Lu Hsun (1. Baskı). (Y. Hsien-yi ve G. Yang, Çev.). Foreign Languages Press. (1922).
- Wang, D. (1992). *Fictional realism in twentieth-century China: Mao Dun, Lao She, Shen Congwen*. New York City: Columbia University Press.
- Wang, J. (2015). Modernism and the Chinese Novel: Lu Xun's Contributions. *Journal of Modern Literature in Chinese*, 12(3), 20-35.
- Wang, L. (2016). *Revolutionary Voices: The Role of Lu Xun in Modern Chinese Literature*. Peking University Press.
- Wright, M. (1971). *The Political Thought of Mao Tse-Tung*. New York: Praeger.
- Xie, R. (2020). Ah Q: A Symbol of Self-Deception in Modern China. *Chinese Studies Review*, 10(2), 12-17.
- Xu, G. (2015). *Lu Xun xiaoshuo quanji*. Pekin: Renmin Wenxue Chubanshe.
- Xu, R. (2017). *Lu Xun: A Critical Biography*. Renmin University Press.
- Xun, L. (1990). *Diary of a Madman and Other Stories*. (W. A. Lyell, Çev.) United States of America: University of Hawaii Press.
- Xun, L. (2024). *Yabani Otlar*. (A. Dayıoğlu, Çev.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Xun, L. (2024). *Haykırış* (TM Kara, Çev.). Vakıf Kültür Yayınları.
- Xun, L. (2017). Cheng, E. J., & Denton, K. A. (Eds.). *Jottings under lamplight*. Harvard University Press.
- Yip, K. (2006). Symbolism and Psychological Depth in Lu Xun's Fiction. *Asian Literature and Translation Studies*, 4(3), 80-95.
- Zhang, L. (2017). The Social Critique in Lu Xun's Essays. *Journal of Chinese Literature*, 9(1), 100-112.
- Zhang, M. (2019). Irony and Satire in Lu Xun's Works. *Studies in Modern Chinese Literature*, 7(2), 75-80.
- Zedong, M. (1965). "On new democracy". *Selected works of Mao Zedong* (2. Baskı). Beijing: Foreign Languages Press.

